

عنوان مقاله:

مطالعه تطبیقی تصوف در دو نگاره از صوفیان اثر بهزاد و سلطان محمد

محل انتشار:

مجله هنرهای زیبا: هنرهای تجسمی، دوره 27، شماره 4 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسندگان:

الهه پنجه باشی - دانشیار گروه نقاشی، دانشکده هنر، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

افسانه براتی فر - کارشناس ارشد نقاشی، گروه نقاشی، دانشکده هنر، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

هنرنگارگری ایرانی ریشه در اعتقادات دینی و مذهبی دارد و بسیار تحت تاثیر عرفان قرار گرفته است. نقش کردن اعمال صوفیان یکی از مشترکات نقاشی‌های دوهنرمند، بهزاد (نگارگر مکتب هرات) و سلطان محمد (نگارگر مکتب صفوی) می‌باشد. شباهت این دونگاره از هنرمندان در ترسیم صوفیان این گمان را تقویت می‌کند که سلطان محمد نگاره سماع درویشان بهزاد را از نظر گذرانده و با دیدگاه خود نگاره متفاوتی را ترسیم کرده است. هدف این پژوهش مقایسه‌ی تطبیقی آثار این دوهنرمند با نگاه به صوفی‌گری درنگارگری ایرانی می‌باشد. سوال پژوهش این است که چه تحولات تجسمی در نگاره صوفیان با فاصله اندک زمانی دیده می‌شود؟ و چه شباهت و تفاوت‌هایی تجسمی بین این دونگاره وجود دارد؟ این پژوهش بنیادین بوده و به روش تطبیقی، باماهیت تاریخی و به صورت کیفی انجام شده است. روش جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از منابع کتابخانه‌ای صورت گرفته و درج تصاویر به روش اسکن و بارگیری از نسخه‌های اینترنتی می‌باشد. جامعه‌آماری این پژوهش دونگاره از صوفیان می‌باشد که بهزاد در سماع درویشان و سلطان محمد در مستی لاهوتی و ناسوتی به تصویر کشیده‌اند و این آثار و ویژگی‌های بصری آنها مورد تطبیق قرار می‌گیرد. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد سلطان محمد در ترسیم صوفیان به نگاره‌ی بهزاد وفادار بوده ولی با توجه به درآمیزی تصوف و سیاست در روزگار صفوی و فاصله گرفتن صوفیان از عالم عرفان، جنبه طنزی به اثر اضافه شده است.

کلمات کلیدی:

دوره تیموری، دوره صفوی، صوفیان، بهزاد، سلطان محمد، نگارگری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1775231>

